

Poslovno udruženje komunalnih preduzeća **KOMDEL**

Beograd, Branka Krsmanovića 13

Tel/Fax: 011 2402098, Tel: 011 2400 227

E-mail: komdel@ttigroup.co.rs www.ttigroup.co.rs

Stručna služba: **TTI Group** d.o.o. Beograd

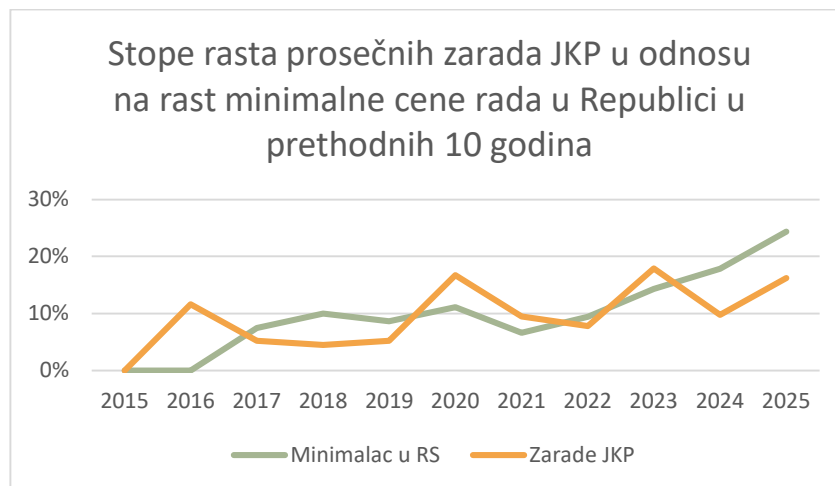
Beograd, decembar 2025. godine

INFORMACIJA 26/25

POREĐENJE RASTA CENA I ZARADA KOMUNALNIH PREDUZEĆA U POSLEDNJIH 10 GODINA

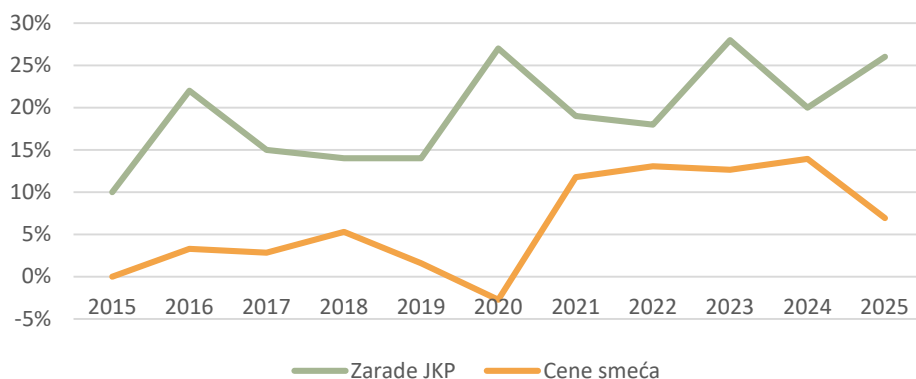
Troškovi zaposlenih u komunalnim preduzećima, zbog prirode posla, nužno imaju dominantno učešće u ukupnim rashodima, pa samim tim zaslužuju posebnu pažnju. U zavisnosti od delatnosti koje su poverene komunalnom preduzeću, učešće troškova zaposlenih se **po pravilu kreće do najmanjih 20% kod specijalizovanih gradskih toplana, 35-40% kod specijalizovanih vodovoda**, pa **do 50% kod drugih tipova preduzeća** koje obavljaju delatnosti koje zahtevaju više radnog angažovanja. Međutim, podaci pokazuju da je **učešće troškova zaposlenih** u ukupnim troškovima **kod više od polovine naših komunalnih preduzeća** odavno **premašilo gornju granicu od 50%**, što je podatak koji zabrinjava i što je posmatrano na srednji rok, iz puno razloga neodrživo.

U poslednje vreme, ovaj problem umesto da se ublažava, postaje sve izraženiji. Naime, komunalna preduzeća su prinuđena da u skladu sa obavezama koje proističu iz propisa iz oblasti radnog prava, prate **rast minimalne cene rada u Republici**. Posle oktobarskog povećanja od 9,4%, u odnosu na minimalnu zaradu iz 2015. godine, **povećana je 2,8 puta**. Posle najnovijeg, sada već izvesnog povećanja od januara naredne godine, „minimalac“ će biti za **3,1 puta veći od minimalne zarade iz 2015. godine**. Zarade „komunalaca“ su koliko je ko mogao, kako pokazuje i naredni grafički prikaz, **pratili rast minimalne zarade u Republici, ali njihov kumulativni rast** u odnosu na 2015. godinu je **ipak bio nešto sporiji** (2,7 puta).

Cene komunalnih usluga u odnosu na nivo iz 2015. godine nominalno povećane oko 100%, ali je to **vidno sporije od rasta nivoa zarada koji je** u istom periodu **utrostručen**. To što **prihodi u dinamici zaostaju** u odnosu na relativno i apsolutno povećanje troškova zaposlenih kao dominantnog troška preduzeća, direktno **dovodi do toga**, da umesto da se učešće troškova zaposlenih smanjuje, ono se **kod većine naših komunalnih preduzeća iz godine u godinu povećava**. Pre 5 godina je učešće troškova zaposlenih kod jedne trećine JKP (108 preduzeća) bilo veće od 50% ukupnih rashoda što se inače uzima kao prag održivosti, da bi danas **više od polovine naših komunalnih preduzeća (oko 180 JKP) probijalo tu granicu održivosti**. Ima pojedinačnih ekstremnih primera da na zaposlene odlazi čak više i od 70% zarađenog prihoda.

Stope rasta cena usluga upravljanja otpadom u odnosu na stope rasta prosečne zarade JKP u prethodnih 10 godina

NISU SVI U JEDNAKO TEŠKOM POLOŽAJU

Opšta tendencija je jasna. Posmatrano **materijalno i finansijski, naša komunalna privreda iz godinu u godinu slabi**, a pre svega **zbog toga što prihodi ne prate rast troškova**. Troškovi zaposlenih dominiraju, ali nisu jedini rashod. Tu su još i troškovi energije gde su evidentni ozbiljni poremećaji na tržištu praćeni rastom cena osnovnih energenata, ali tu su i troškovi investicionog i tekućeg održavanja objekata, vozila i opreme koji po obimu nisu beznačajni, a koji u poslednjih nekoliko godina takođe beleže i nominalni i realni rast.

Na uzorku od 17 komunalnih preduzeća – članica KOMDEL-a koje su se redovno odazivala na ankete koje su sprovedene u ovom Udruženju, pogledaćemo (1) **prvo kolika je bila i kako je rasla njihova prosečna zarada**, kao i to (1) **kolika je ta prosečna zarada u odnosu na prosečnu zarada u jedinici lokalne samouprave** iz koje je preduzeće. Na kraju, dat je podatak (3) o kumulativnom rastu prosečne zarade u ovim preduzećima u odnosu na nivo iz 2015. godine.

Grad/opština	2015	U odnosu na prosk JLS	2020	U odnosu na prosk JLS	2025	U odnosu na prosk JLS	Index rast zarada 2025/2015
Arandelovac	26.913	-28,2%	51.752	-0,2%	86.793	-5,1%	322%
Bačka Palanka	33.032	-29,2%	58.348	13,5%	94.495	6,1%	286%
Beočin	29.638	-36,1%	53.415	6,8%	98.866	8,2%	334%
Gornji Milanovac	32.975	-16,1%	47.747	-11,0%	87.707	-7,5%	266%
Knjaževac	28.687	-8,8%	44.868	0,1%	81.706	2,6%	285%
Kosjerić	35.919	-24,9%	52.050	-2,2%	86.684	-0,7%	241%
Kruševac	25.836	-32,0%	44.450	-8,8%	79.410	-14,9%	307%
Mali Zvornik	31.712	2,7%	47.204	-3,2%	82.195	-2,0%	259%
Niš	34.664	-9,7%	47.534	-15,0%	87.043	-14,8%	251%
Nova Varoš	30.726	-7,6%	36.389	-23,6%	76.298	-7,4%	248%
Obrenovac	41.209	-21,0%	63.612	6,7%	96.250	-3,3%	234%
Pančevo	40.368	-12,9%	54.269	-9,7%	90.961	-13,7%	225%
Svilajnac	31.013	-12,3%	42.722	-9,4%	87.401	6,8%	282%
Šabac	28.073	-27,2%	53.966	3,3%	92.788	0,2%	331%
Užice	39.677	-4,9%	51.370	-9,0%	99.537	1,1%	251%
Vrbas	35.543	-3,4%	49.895	1,4%	81.241	-7,9%	229%
Vršac	39.974	-20,5%	53.256	-11,5%	89.514	-9,2%	224%

Vidimo da su **2015. godine** u pogledu visine prosečnih zarada **komunalna preduzeća imala različite početne pozicije**, ali vidimo da i **danās postoje velike razlike između njih**. U Vrbasu su zarade u 2025 godini u odnosu na 2015. godinu povećane 2,2 puta, dok je njihov rast u Beočinu bio osetno veći (3,3 puta). Razlike su i u apsolutnim iznosima. U Užicu je prosečna zarada u 2025. godini dostigla nivo **od skoro 100 hiljada mesečno**, dok je u Novoj Varoši ona trenutno na nivou od **samo 76 hiljada dinara**. Ova najniža prosečna zarada je praktično jednaka minimalnoj zaradi u Republici od trenutnih **58.600 RSD**, na koju se u skladu sa zakonom i Posebnim kolektivnim ugovorom za JKP, **moraju dodati naknade i dodaci od najmanje 12.000 RSD mesečno po radniku**. U preduzeću sa tako niskom prosečnom zaradom, **raspodela ni ne postoji**, odnosno **svi zaposleni kada rade imaju ista primanja** bez obzira na kom su radnom mestu i koja im je kvalifikacija. Ali što se tiče raspodele, nije mnogo bolje ni u preduzećima sa većom prosečnom zaradom.

NI POLITIKA CENA NIJE KOD SVIH ISTA

Naredna tabela pokazuje da su **različitim tempom rasle i cene usluga**. Razlike su od grada do grada evidentne. U Malom Zvorniku i Vršcu, za svih ovih 10 godina, cena usluga upravljanja otpadom povećana je za samo 31%, a samo za neki procentni poen bio je veći rast cene ove komunalne usluge u Šapcu. Nasuprot tome, u Vrbasu, Svilajncu i Arandjelovcu cena ove komunalne usluge povećavana je kumulativno za 100% u Arandjelovcu, pa sve do najvećeg rasta od 178% u Vrbasu.

Grad/Opština	Cena usluga upravljanja otpadom u RSD/m ²			INDX Cene 2025/15	INDX Zarade 2025/15	Realno zaostajanje prihoda
	2015	2020	2025			
Arandjelovac	5,00	6,15	10,00	200%	322%	-38%
Bačka Palanka	6,19	8,24	11,96	193%	286%	-32%
Beočin	5,49	5,49	11,36	207%	334%	-38%
Gornji Milanovac	5,50	5,50	9,75	177%	266%	-33%
Knjaževac	4,77	5,24	7,93	166%	285%	-42%
Kosjerić	5,02	8,17	12,65	252%	241%	+4%
Kruševac	3,29	3,63	5,70	173%	307%	-44%
Mali Zvornik	5,63	6,50	7,35	131%	259%	-50%
Niš	4,72	4,72	9,40	199%	251%	-21%
Nova Varoš	4,75	4,75	7,40	156%	248%	-37%
Obrenovac	8,50	8,50	15,00	176%	234%	-24%
Pančevo	4,63	4,86	8,21	177%	225%	-21%
Svilajnac	6,55	8,72	14,04	214%	282%	-24%
Šabac	5,52	3,18	7,46	135%	331%	-59%
Užice	4,00	5,50	13,00	325%	251%	+30%
Vrbas	4,80	5,04	13,33	278%	229%	+22%
Vršac	5,96	5,39	7,80	131%	224%	-42%

Kod većine posmatranih preduzeća (82%) **prihodi** od usluga upravljanja otpadom su **u odnosu na troškove zaposlenih realno zaostajali**, s tim da se taj realni zaostatak kreće u rasponu **od 21%** u Pančevu i Nišu, **do najvećeg zaostatka od 59%** u Šapcu. O tome da postoje razlike, svedoči i podatak da su cene usluga u tri od posmatranih 17 JKP (Užice, Vrbas i Kosjerić), rasle brže nego što su u ovim preduzećima rasle zarade.

Kada se govori o ekonomskom položaju naše komunalne privrede, jasno je **da bi svaki dalji raskorak između rasta troškova u odnosu na sporiji rast cena, mogao dovesti do ozbiljnijih poremećaja u poslovanju**. Strateški gledano, **politiku cena i zarada bi trebalo voditi tako da na kraju ni kod jednog našeg komunalnog preduzeća, troškovi zaposlenih ne budu veći od 50% od ukupnih rashoda**. Iz ugla ekonomske i finansijske održivosti, nebitno je da li će se do ovoga doći **povećanjem cena i prihoda ili smanjenjem ukupnih troškova zaposlenih**, ali je u interesu svih, veoma bitno da se do tog cilja zaista i dođe.